

Документ 1126-2020-р, чинний, поточна редакція — **Прийняття від 16.09.2020**

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
РОЗПОРЯДЖЕННЯ
від 16 вересня 2020 р. № 1126-р
Київ

Про схвалення Стратегії боротьби з організованою злочинністю

1. Схвалити [Стратегію боротьби з організованою злочинністю](#), що додається.
2. Міністерству внутрішніх справ разом із заінтересованими центральними органами виконавчої влади розробити та подати у тримісячний строк Кабінетові Міністрів України проект плану заходів з реалізації Стратегії, схваленої цим розпорядженням.

Прем'єр-міністр України Д.ШМИГАЛЬ
Інд. 29

СХВАЛЕНО
розпорядженням Кабінету Міністрів України
від 16 вересня 2020 р. № 1126-р

**СТРАТЕГІЯ
боротьби з організованою злочинністю**

Ця Стратегія визначає напрями розвитку системи боротьби з організованою злочинністю та механізми реалізації державної політики у відповідній сфері в сучасних умовах.

Стратегію розроблено з метою захисту прав і свобод людини та громадянина, інтересів суспільства і держави від загроз, пов'язаних з організованою злочинністю, а також з метою реалізації [Стратегії національної безпеки України](#), затвердженої Указом Президента України від 26 травня 2015 р. № 287, [Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності](#) та зобов'язань, узятих Україною за [Угодою про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони](#).

1. Загальна загроза організованої злочинності в Україні

В умовах збройної агресії проти України та намагання створити терористичні організації в державі організована злочинність становить пряму загрозу для національної безпеки.

Підвищення рівня тяжких та особливо тяжких злочинів, які вчинено у складі організованих груп і злочинних організацій, зокрема із застосуванням вогнепальної зброї, установа корумпованих відносин між посадовими особами органів державної влади, органів місцевого самоврядування та криміналітетом, використання неконкурентних методів у фінансово-господарській діяльності підприємств негативно впливає на економічне зростання та пов'язаний з ним суспільний розвиток України.

Ескалація жорстокості та насильства, дестабілізація внутрішньої соціально-політичної ситуації призводить до порушення функціонування органів державної влади, органів місцевого самоврядування, а також підриву авторитету держави та її правоохоронних органів серед населення.

Організована злочинність є інструментом, що використовується спецслужбами іноземних держав для дестабілізації ситуації в Україні та завдання шкоди національній безпеці. Наявні умови для використання окремими громадськими об'єднаннями організованої злочинності як засобу політичної боротьби та придушення демократії.

Відсутність системного підходу до ведення боротьби з організованою злочинністю, неналежний рівень взаємодії правоохоронних органів у відповідній сфері, застаріле та розбалансоване нормативно-правове забезпечення з питань боротьби з організованою злочинністю, недосконалість процедури моніторингу криміногенної ситуації, відсутність консолідованої об'єктивної методології оцінки загроз організованої злочинності, використання застарілих форм і методів боротьби з таким явищем призводить до загострення проблем, пов'язаних з організованою злочинністю, та низького рівня ефективності боротьби з нею.

З огляду на стан поширення організованої злочинності, складне безпекове середовище навколо України та криміногенну ситуацію всередині держави організація системної боротьби з організованою злочинністю повинна стати одним із пріоритетних завдань державної політики та потребує вжиття дієвих скоординованих міжвідомчих заходів і поглиблення міжнародного співробітництва.

2. Мета Стратегії

Метою Стратегії є:

- 1) формування державної політики у сфері боротьби з організованою злочинністю шляхом запровадження міжнародних стандартів;
- 2) побудова ефективної системи боротьби з організованою злочинністю, що складається з підсистем правового, інституційного, наукового, інформаційно-аналітичного, фінансового та матеріально-технічного забезпечення, координації та взаємодії, контролю, а також міжнародного співробітництва.

Формування державної політики у сфері боротьби з організованою злочинністю передбачає:

- 1) визначення на підставі інформації, отриманої в результаті здійснення практичних заходів боротьби з організованою злочинністю, конкретних напрямів протидії такій злочинності;
- 2) ідентифікацію ризиків і загроз, що виникають унаслідок організованої злочинної діяльності, постійний аналіз і реагування на них;
- 3) здійснення органами державної влади, інститутами громадянського суспільства та іноземними партнерами цілеспрямованих, перспективних та узгоджених заходів у сфері боротьби з організованою злочинністю;
- 4) забезпечення комплексного методичного підходу до боротьби з організованою злочинністю, що включає вжиття заходів до запобігання та припинення діяльності організованих злочинних угруповань як стратегічного (що намагаються вплинути на загрозу), так і оперативного (що намагаються вплинути на конкретні організовані злочинні угруповання та їх учасників) характеру;
- 5) впровадження в практику трьохетапної моделі формування державної політики у сфері боротьби з організованою злочинністю, що базується на прикладі політики ЄС щодо боротьби з тяжкими злочинами та організованою злочинністю.

Така модель ґрунтується на максимальній об'єктивності, взаємодії та координації дій суб'єктів, зокрема громадянського суспільства та засобів масової інформації, а також стосується ефективності розподілу ресурсів і включає всі можливі законні методи.

Ця Стратегія буде реалізовуватися в три етапи.

- 1) **Перший етап** - оцінка загроз тяжких злочинів та організованої злочинності (SOCTA Україна).

Завданням першого етапу є проведення об'єктивної та всебічної оцінки ситуації, що склалася з організованою злочинністю в Україні.

У результаті виконання зазначеного завдання планується розробити оцінку загроз тяжких злочинів та організованої злочинності (СОСТА Україна), використання якої дасть змогу визначити поточні загрози, пов'язані з організованою злочинністю, її вплив на органи державної влади, органи місцевого самоврядування, суспільство, а також чинники, що спричиняють подальшу діяльність організованих злочинних груп, оцінити можливі в майбутньому загрози.

За результатами проведення оцінки загроз тяжких злочинів та організованої злочинності (СОСТА Україна) будуть зроблені аналітичні висновки, що сформулюють політичні пріоритети, які трансформуються у стратегічні цілі. Затверджені стратегічні цілі є основою для розроблення комплексних планів заходів.

- 2) **Другий етап** - визначення обмеженої кількості стратегічних цілей згідно з висновками проведеної оцінки загроз тяжких злочинів та організованої злочинності (СОСТА Україна) і розроблення комплексних планів заходів.

Визначені пріоритети щодо боротьби з організованою злочинністю затверджуються міжвідомчою комісією - координаційним органом (Національним координатором), який проводить моніторинг і дає оцінку стану реалізації цієї Стратегії.

Відповідно до затверджених пріоритетів координаційним органом (Національним координатором) розробляються комплексні плани заходів (один або два плани за одним пріоритетом). У комплексному плані заходів визначається загроза, на подолання якої він спрямований, пропонуються засоби протидії на стратегічному та оперативному рівні, а також критерії успішності реалізації в кінці кожного етапу його виконання. Комплексні плани заходів можуть оновлюватися один раз на рік на основі проміжних результатів і нових загроз, що виникають з точки зору затверджених пріоритетів.

- 3) **Третій етап** - виконання комплексних планів заходів.

На цьому етапі вживаються заходи, необхідні для реалізації комплексних планів заходів і досягнення цілей Стратегії в цілому.

Кожний комплексний план заходів виконується державними органами, що здійснюють боротьбу з організованою злочинністю, із залученням у разі потреби представників громадянського суспільства. Про хід виконання, завершення або причини невиконання таких планів заходів інформується координаційний орган (Національний координатор).

Державні органи виконують комплексні плани заходів на національному та регіональному рівні.

3. Керівні принципи

**Для підвищення ефективності боротьби з організованою злочинністю
Стратегія базується на таких принципах:**

- 4) удосконалення нормативно-правового забезпечення, зокрема нормативне регулювання державної політики у сфері боротьби з організованою злочинністю, з урахуванням практики країн - членів ЄС;
- 5) визначення оптимальної системи державних органів, що здійснюють боротьбу з організованою злочинністю, забезпечення координації та взаємодії між ними та іншими державними органами щодо своєчасного виявлення, запобігання та припинення діяльності організованих злочинних угруповань, осіб, причетних до такої діяльності, і притягнення їх до відповідальності;
- 6) посилення можливостей щодо збирання оперативних даних та приведення інформаційного забезпечення державних органів, що здійснюють боротьбу з організованою злочинністю, у відповідність із міжнародними стандартами та забезпечення інтеграції вітчизняних інформаційних систем, зокрема з відповідними інформаційними системами країн - членів ЄС;
- 7) забезпечення ефективної взаємодії державних органів, що здійснюють боротьбу з організованою злочинністю, як на національному, так і на міжнародному рівні, зокрема із структурами країн - членів ЄС, міжнародними організаціями відповідної спрямованості;
- 8) зосередження уваги на виявленні, ліквідації кримінальних мереж, відстеженні грошових потоків і поверненні активів, одержаних від корупційних та інших злочинів;
- 9) запровадження новітніх підходів і стандартів до професійної освіти та підготовки співробітників (працівників) державних органів, що здійснюють боротьбу з організованою злочинністю;
- 10) забезпечення участі в боротьбі з організованою злочинністю інших державних органів, інститутів громадянського суспільства, громадян,

підвищення рівня поінформованості громадськості про небезпеку організованої злочинності.

4. Реалізація Стратегії

Ця Стратегія буде реалізовуватися протягом п'яти років з моменту її схвалення за рахунок коштів державного бюджету, передбачених на утримання державних органів, що беруть участь у боротьбі з організованою злочинністю, а також інших джерел, не заборонених законодавством.

Стратегію планується реалізовувати послідовно на основі оптимальних рішень, які повинні враховувати практику країн - членів ЄС, а також забезпечувати стійке функціонування, координацію та ефективність роботи державних органів, що беруть участь у боротьбі з організованою злочинністю.

4.1 Основними напрямками реалізації Стратегії є:

- 1) удосконалення нормативно-правового забезпечення боротьби з організованою злочинністю;
- 2) формування ефективної системи інституційного забезпечення боротьби з організованою злочинністю;
- 3) запровадження механізмів координації та взаємодії у сфері боротьби з організованою злочинністю;
- 4) запобігання організованій злочинності та боротьба із злочинними організаціями у сферах з високим ризиком її прояву;
- 5) інформаційно-аналітичне, наукове та кадрове забезпечення державних органів, що беруть участь у боротьбі з організованою злочинністю;
- 6) залучення громадськості до активної участі в боротьбі з організованою злочинністю;
- 7) міжнародне співробітництво у сфері боротьби з організованою злочинністю.

4.2 Удосконалення нормативно-правового забезпечення боротьби з організованою злочинністю здійснюється шляхом:

- 1) внесення змін до [Закону України](#) “Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю” з урахуванням практики його застосування та необхідності подальшого вдосконалення, зокрема щодо оптимізації системи спеціально утворених державних органів для боротьби з організованою злочинністю, порядку взаємодії та координації державних органів, що беруть участь у боротьбі з

- організованою злочинністю, інформаційно-аналітичного забезпечення, форм і методів боротьби з організованими злочинними угрупованнями;
- 2) нормативно-правового врегулювання питань щодо:
- i) - визначення державного органу, відповідального за підготовку щорічної оцінки стану реалізації державної політики у сфері боротьби з організованою злочинністю та спеціальних звітів про стан організованої злочинності в Україні, основні напрями та результати боротьби з організованою злочинністю. Зазначений державний орган діятиме до утворення (визначення) координаційного органу (Національного координатора);
  - ii) - впровадження систем проведення аналізу ризиків і кримінального аналізу в боротьбі з організованою злочинністю;
  - iii) - забезпечення діяльності штатних негласних працівників, їх легендування та оперативного прикриття під час здійснення оперативно-розшукової діяльності та участі в кримінальних провадженнях;
  - iv) - запровадження з урахуванням практики країн - членів ЄС програм захисту осіб (зокрема членів їх сімей і близьких родичів), які надають допомогу, сприяють оперативно-розшуковій діяльності та беруть участь у кримінальному провадженні щодо організованої злочинності;
  - v) - проведення аналізу щодо рівня відповідності відповідальності, встановленої кримінальним законом, суспільно небезпечному діянню, вчиненому організованою групою чи злочинною організацією, та в разі потреби підготовка пропозицій щодо посилення кримінальної відповідальності;
  - vi) - запровадження механізму заохочення громадян, які сприяють боротьбі з організованою злочинністю.

4.3 Формування ефективної системи інституційного забезпечення боротьби з організованою злочинністю здійснюється з урахуванням утворення нових правоохоронних інституцій. Для цього необхідно розмежувати та конкретизувати функції щодо боротьби з організованою злочинністю, визначивши такі підсистеми інституційного забезпечення:

- 1) боротьба з організованою злочинністю:
- i) - державні органи, основною функцією яких є боротьба з організованою злочинністю (спеціально визначений підрозділ у структурі Національної поліції та оперативні підрозділи СБУ);

- ii) - державні органи, що беруть участь у боротьбі з організованою злочинністю в межах виконання покладених на них інших основних функцій (органи/підрозділи Національної поліції та СБУ, крім зазначених у попередньому абзаці, органи прокуратури, органи державного фінансового контролю, контролюючі органи (органи доходів і зборів), Державна прикордонна служба, Національна гвардія, органи та установи виконання покарань і слідчі ізолятори, Національне антикорупційне бюро, Державне бюро розслідувань, АРМА, розвідувальні органи, органи, що забезпечують формування та реалізацію державної політики з питань інформаційного суверенітету України тощо;
  - iii) - державні органи, що сприяють боротьбі з організованою злочинністю (ДМС, Національний банк, Антимонопольний комітет, Фонд державного майна, інші державні органи, що здійснюють контроль за додержанням законодавства);
- 2) превенція організованої злочинності:
- i) - органи підсистеми боротьби з організованою злочинністю;
  - ii) - інші державні органи;
  - iii) - інститути громадянського суспільства;
- 3) наукове забезпечення у сфері боротьби з організованою злочинністю;
- 4) координація у сфері боротьби з організованою злочинністю, що здійснюється з урахуванням практики країн - членів ЄС шляхом:
- i) - утворення (у межах чисельності наявних органів державної влади, що провадять свою діяльність у зазначеній сфері) і функціонування координаційного органу (Національного координатора), який буде здійснювати організаційне забезпечення реалізації державної політики у сфері боротьби з організованою злочинністю, відповідати за ефективне функціонування механізмів координації, взаємодії, моніторингу та звітності в зазначеній сфері через запровадження та подальшого організаційного забезпечення реалізації механізму стратегічних комунікацій у сфері боротьби з організованою злочинністю;
  - ii) - діяльності уповноважених прокурорів, які координують діяльність правоохоронних органів у сфері протидії організованій злочинності.

4.4 Запобігання організованій злочинності та боротьба з організованими злочинними угрупованнями у сферах з високим ризиком її прояву здійснюється шляхом:

- 1) розроблення та вжиття на центральному та регіональному рівні заходів щодо системної протидії організованій злочинності та “тінізації” економіки на основі формування переваг легальної господарської діяльності, консолідації зусиль відповідних державних органів;
- 2) організації своєчасного виявлення та недопущення зв'язків між організованими злочинними угрупованнями та особами, які сприяють терористичній діяльності, підриву суверенітету та територіальної цілісності України;
- 3) організації на постійній основі проведення моніторингу (із збереженням його результатів) щодо випадків протиправного заволодіння майном суб'єктів господарювання за участю організованих злочинних угруповань;
- 4) запровадження дієвої системи виявлення та припинення функціонування джерел доходів, отриманих організованими злочинними угрупованнями;
- 5) посилення спроможності державних органів, що беруть участь у боротьбі з організованою злочинністю, щодо протидії кіберзлочинності, реагування на стрімкий розвиток фінансових та інформаційних технологій, поглиблення і розгалуження зв'язків на національному та міжнародному рівні, які сприяють комунікації організованих злочинних угруповань;
- 6) забезпечення припинення діяльності організованих злочинних угруповань, які становлять загрозу для національної безпеки, та позбавлення їх можливості використовувати кошти, одержані злочинним шляхом. Із цією метою необхідно забезпечити виявлення, проведення аналізу та розслідування фактів тіньового виведення капіталів з України до офшорних зон і країн, банківська система яких не сприяє діяльності правоохоронних органів.

4.5 Інформаційно-аналітичне, наукове та кадрове забезпечення державних органів, що беруть участь у боротьбі з організованою злочинністю, здійснюється шляхом:

- 1) запровадження в їх діяльності:
  - i) - системи проведення кримінального аналізу та аналізу ризиків організованої злочинності, що відповідає стандартам ЄС;
  - ii) - системи оцінки загроз тяжких злочинів та організованої злочинності (СОСТА Україна) з метою визначення реальної ситуації у відповідній сфері, чинників, які потребують першочергового впливу, напрямів злочинної діяльності організованих злочинних груп (зокрема характерні особливості та інфраструктура, що ними використовується); впливу організованої злочинності на

суспільство; причин і умов, що сприяють діяльності злочинних угруповань;

iii) - системи проведення моніторингу, оцінки ефективності діяльності та контролю за реалізацією державної політики у сфері боротьби з організованою злочинністю;

2) розроблення та впровадження єдиної захищеної інформаційної системи, що забезпечить оперативний доступ суб'єктів боротьби з організованою злочинністю до державних баз даних, обмін даними, зокрема електронними, поштовими та іншими повідомленнями, із визначенням органу, на який буде покладено обов'язки щодо технічного адміністрування.

4.6 З метою наукового забезпечення боротьби з організованою злочинністю передбачається:

- 1) системне та комплексне вивчення наявних проблем нормативно-правового та інституційного забезпечення;
- 2) підготовка рекомендацій за результатами проведення моніторингу та узагальнення судової практики щодо розгляду кримінальних проваджень за ознаками організованої злочинної діяльності;
- 3) проведення інженерно-технічних робіт, дослідно-конструкторських розробок, а також створення апаратних і програмних комплексів з метою виконання завдань щодо боротьби з організованою злочинністю.

4.7 Пріоритетами розвитку системи кадрового забезпечення державних органів, що беруть участь у боротьбі з організованою злочинністю, є:

- 1) удосконалення процедури підбору кадрів, зокрема конкурсного відбору, та комплектування кадрами, впровадження спеціальної перевірки, що ґрунтується на рівних можливостях, прозорості, об'єктивній оцінці та особливих вимогах до досвіду і кваліфікації;
- 2) підвищення рівня спеціалізації, фахової підготовки та перепідготовки кадрів, діяльність яких безпосередньо пов'язана з протидією організованій злочинності;
- 3) підвищення рівня соціального захисту кадрів, забезпечення їх професійного зростання та просування по службі.
- 4) залучення громадськості до активної участі в боротьбі з організованою злочинністю здійснюється шляхом:
- 5) організації регулярних загальнонаціональних і регіональних форумів з обговорення проблем боротьби з організованою злочинністю;

- б) використання результатів діяльності громадських організацій щодо моніторингу криміногенної ситуації в державі в частині діяльності організованих злочинних угруповань;
- 7) забезпечення негайного реагування державних органів, що беруть участь у боротьбі з організованою злочинністю, та їх посадових осіб на повідомлення засобів масової інформації про факти вчинення злочинів з ознаками організованості;
- 8) популяризації прикладів успішного виконання програм боротьби з організованою злочинністю, розкриття резонансних злочинів, винесення судових вироків лідерам та активним членам організованих злочинних угруповань;
- 9) розроблення та запровадження механізму стратегічних комунікацій у сфері боротьби з організованою злочинністю, застосування якого спрямоване на:
  - i) - забезпечення гласності в реалізації державної політики у сфері боротьби з організованою злочинністю;
  - ii) - підтримку суспільством дій державних органів, що здійснюють боротьбу з організованою злочинністю;
  - iii) - підвищення активності інститутів громадянського суспільства;
  - iv) - створення в суспільстві нетерпимого ставлення до організованої злочинності та членів організованих злочинних угруповань.

4.8 Міжнародне співробітництво у сфері боротьби з організованою злочинністю здійснюється шляхом:

- 1) забезпечення дієвого співробітництва з Міжнародною організацією кримінальної поліції - Інтерполом, Європейським поліцейським офісом та іншими міжнародними партнерами на двосторонній та багатосторонній основі відповідно до національного законодавства і міжнародних договорів;
- 2) підвищення ефективності співпраці з правоохоронними структурами іноземних держав, що здійснюється в такий спосіб:
  - i) - розвиток і перегляд договірно-правової бази, що регламентує міжнародне співробітництво у сфері боротьби з організованою злочинністю;
  - ii) - обмін відомостями про організовані злочинні угруповання та осіб, що беруть участь в їх діяльності;
  - iii) - організація та здійснення спільних оперативних заходів і транскордонних операцій щодо припинення організованої злочинної діяльності та запобігання їй;
  - iv) - розширення обміну досвідом, стажування та спільне навчання фахівців спеціальних підрозділів із боротьби з організованою

злочинністю, зокрема за напрямками, визначеними в статтях 27 і 29 [Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності](#);

- 3) ініціювання запровадження проектів міжнародної технічної допомоги, спрямованих на посилення можливостей органів, що здійснюють боротьбу з організованою злочинністю, щодо постачання сучасної спеціальної техніки, озброєння, інших засобів боротьби з організованою злочинністю;
- 4) сприяння налагодженню багатосторонніх відносин із закладами освіти та науковими установами іноземних держав, які спеціалізуються на підготовці відповідних фахівців та проведенні кримінологічних досліджень.

5. Очікувані результати

Реалізація Стратегії дасть змогу знизити рівень організованої злочинності в Україні, підвищити довіру населення до влади, створити необхідні умови для надходження іноземних інвестицій в економіку держави.

6. Оцінка стану реалізації Стратегії

Оцінка стану реалізації Стратегії проводиться щороку на підставі виконання плану заходів з її реалізації. Така оцінка стану реалізації Стратегії подається координаційним органом (Національним координатором) Кабінетові Міністрів України, Президентові України та Верховній Раді України до 1 квітня року, що настає за звітним.

Критерії оцінки реалізації Стратегії:

- 1) створення дієвої та ефективної системи боротьби з організованою злочинністю;
  - 2) впровадження трьохетапної моделі формування державної політики у сфері боротьби з організованою злочинністю;
  - 3) запровадження міжнародних стандартів і дієвих механізмів моніторингу організованої злочинності, забезпечення координації та взаємодії суб'єктів боротьби з організованою злочинністю;
  - 4) підвищення ефективності діяльності органів державної влади, що здійснюють боротьбу з організованою злочинністю, та поглиблення міжнародного співробітництва.
-